

**KAJIAN TERHADAP AMALAN
PERAKAUNAN PENGURUSAN
DALAM ASPEK AGIHAN DANA
ZAKAT DARI PERSPEKTIF
PENGURUS ZAKAT**

MAC 2004

Universiti Teknologi MARA
Cawangan Melaka
KM. 26, Jalan Lendu Alor Gajah
78000 Melaka

AHLI – AHLI KUMPULAN PENYELIDIK

1. Ketua Projek : Prof. Madya Hajah Azizah Binti Dolah
Fakulti : Perakaunan, UiTM Melaka
Kelulusan Akademik : Master Economics (Accounting)
Universiti Macquarie, Sydney, Australia.
Pengalaman : Pensyarah Perakaunan

2. Ahli : Prof. Madya Haji Musa Bin Ahmad
Fakulti : PPI, UiTM Shah Alam
Kelulusan Akademik : MPA, Syracuse University.
Pengalaman : Ketua PPI UiTM Shah Alam

3. Ahli : Ayob Bin Haji Wahid
Fakulti : Perniagaan dan Pengurusan, UiTM Melaka
Kelulusan Akademik : MBA, Universiti Kebangsaan Malaysia.
Pengalaman : Pensyarah Ekonomi

4. Ahli : Mohd Saiyidi Mokhtar Bin Mat Roni
Fakulti : Perakaunan, UiTM Melaka
Kelulusan Akademik : BA (hons) Accounting & Finance
De Montfort University, Leicester, England.
Pengalaman : Pensyarah Perakaunan

5. Ahli : Norzehan Binti Abu Bakar
Fakulti : Perniagaan dan Pengurusan, UiTM Melaka
Kelulusan Akademik : MBA, Universiti Kebangsaan Malaysia
Pengalaman : Pensyarah Pengurusan Perniagaan

KANDUNGAN

Muka Surat

Penghargaan

Abstrak

Bab 1: PENGENALAN	1
1.1 Latar belakang	1 – 4
1.2 Motivasi	4 – 5
1.3 Objektif	6
1.4 Signifikan Kajian	6 – 7
1.5 Penyata Masalah	7 – 8
1.6 Skop Kajian	8
1.7 Definisi Terma / Konsep Dalam Objektif	8
1.8 Implikasi Harta Intelek	9
Bab 2: ORGANISASI DAN PENTADBIRAN ZAKAT	10
2.1 Definisi Zakat	10 – 11
2.2 Zakat di dalam Al – Quran	11
2.3 Kedudukan Orang – orang Miskin dan yang Memerlukan	11 – 12
2.4 Pandangan Agama – agama Terhadap Orang – orang Miskin Serta Memerlukan	13
2.5 Pandangan Agama – agama Samawi (Langit) dan Bukti – buktinya	13 – 14
2.6 Sejarah Zakat di Malaysia	15 – 16
2.7 Pengurusan Zakat di Malaysia	16 – 18
2.8 Pungutan Zakat	18 – 20
Bab 3: KAJIAN LITERATUR	21
3.1 Konsep Zakat	21 – 22
3.2 Keadilan Sosial adalah Pra-syarat kepada Pembangunan Ekonomi	23
3.3 Potensi Zakat di Malaysia	23 – 24
3.4 Pengagihan Dana Zakat	24
3.4.1 Saiz Dana	25
3.4.2 Kumpulan Sasar	25 – 26
3.4.3 Perancangan dan Cara Perlaksanaan	26
3.4.4 Skim – skim Agihan	26
3.4.5 Kerjasama dengan Semua Pihak yang Releven	26
3.4.6 Suasana Sosio – Ekonomi Negara	27 – 30
Bab 4: KERANGKA TEORI	31
4.1 Kualiti Perkhidmatan dan Pentadbiran	31 – 32
4.2 Penguatkuasaan	32 – 33
4.3 Model Agihan Dana Zakat	33
4.4 Dimensi ‘Balanced Scorecard’	35
4.4.1 Asnaf	36

4.4.2 Proses Pengurusan Agihan Dana Zakat (Faktor Kawalan Dalam)	36
4.4.3 Infrastruktur yang Membolehkan Organisasi Zakat Berkembang	36
4.4.4 Pembayar Zakat Sebagai Penyumbang Utama Dana yang Menitikberatkan Faktor Akauntabiliti	37
4.5 Pelaksanaan 'Balanced Scorecard'	37 – 39
Bab 5: METODOLOGI KAJIAN	40
5.1 Reka Bentuk Kajian	40
5.2 Jenis Penyelidikan	40
5.3 Seting Kajian	41
5.4 Unit Analisis	41
5.5 Kutipan Data	41 – 42
Bab 6: PENEMUAN KAJIAN	43 – 45
Bab 7: RUMUSAN DAN CADANGAN	46 – 47
Rujukan	
Lampiran	

ABSTRAK

Dana zakat yang dipungut oleh pusat - pusat zakat dari tahun ke tahun pada umumnya meningkat. Pertambahan lambakan dana zakat yang pada agregat nasionalnya mencecah ratusan juta ringgit setahun memerlukan pengurusan yang cekap, telus dan berkesan terutamanya bahagian pengagihan.

Sehingga ke hari ini, terdapat pusat agihan dana zakat masih di peringkat yang kurang efisien walaupun hukum agihan dana zakat telah diterangkan di dalam Al Quran dan juga Hadith-hadith Rasul s.a.w. Tambahan pula terdapat fatwa-fatwa dikeluarkan oleh ulamak berkenaan garis panduan sistem agihan dana zakat.

Berasaskan impetus ini, kajian ini cuba menerangkan bahawa terdapatnya masalah di dalam sistem agihan dana zakat. Kajian terokaan ini menyelidik faktor – faktor yang mempengaruhi ketidakcekapan yang berlaku melalui persepsi pengurusan pertengahan dan atasan.

Kajian terokaan ini juga mencadangkan beberapa kaedah perakaunan pengurusan serta model sistem agihan yang boleh digunapakai oleh institusi – institusi agihan. Kaedah – kaedah ini boleh membantu institusi tersebut dalam menyempurnakan amanah mereka dan dalam masa yang sama menjadikan institusi – institusi ini lebih profesional.

Model agihan dana zakat yang dicadangkan ialah model Kad Pencapaian Berimbang (Balanced Scorecard). Model ini mengutarakan 4 perspektif penting untuk mencapai objektif agihan; iaitu perspektif pelanggan (lapan asnaf), perspektif proses pengurusan dalaman, persepektif pembelajaran dan pertumbuhan serta persepektif kewangan (dana zakat yang dikutip).